

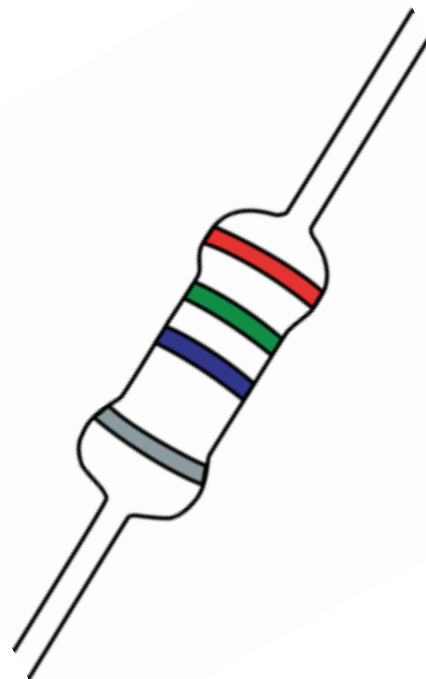
Föreläsning 7&8 – Ip2

Transienter

RC-nätverk

RL-nätverk

Extenta 2018

Transienter – tidsberoende spänningar $v(t)$

Behöver lösa differentialekvationer

Nu – första ordningens RC och RL-nätverk

RC-nätverk

Hur lång tid tar det att ladda upp/ur en kondensator!

- Varför är $f_{\text{clk}} \sim 3 \text{ GHz}$ en CPU?
- Mobilprocessor - långsammare?

$f_{\text{clk}} \sim 1.1 \text{ GHz}$

$f_{\text{clk}} \sim 3.9 \text{ GHz}$

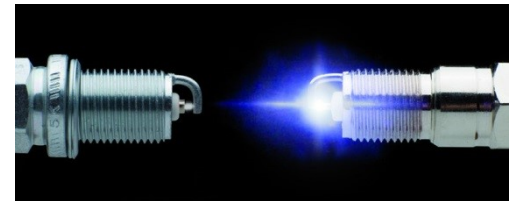
Transienter – tidsberoende spänningar

RL-nätverk

Vad händer när vi kopplar in/ut en spole till en spänningskälla?

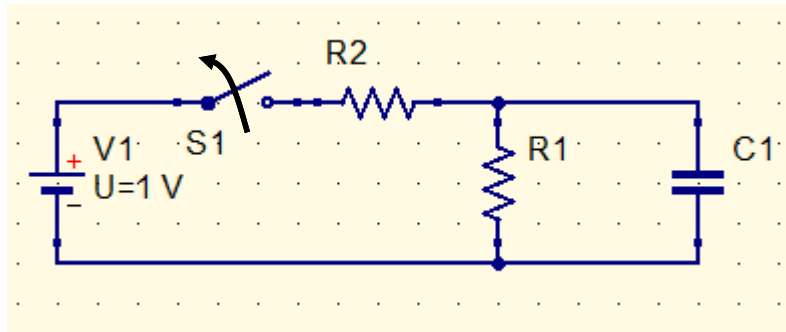
Tändstift – gnista (3000V)
Bilbatteri – 12 V ??

Laddare (5V) – från 325V?

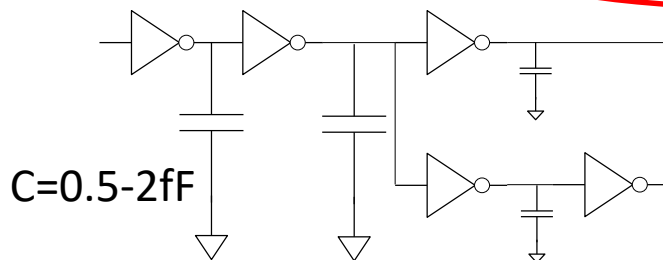
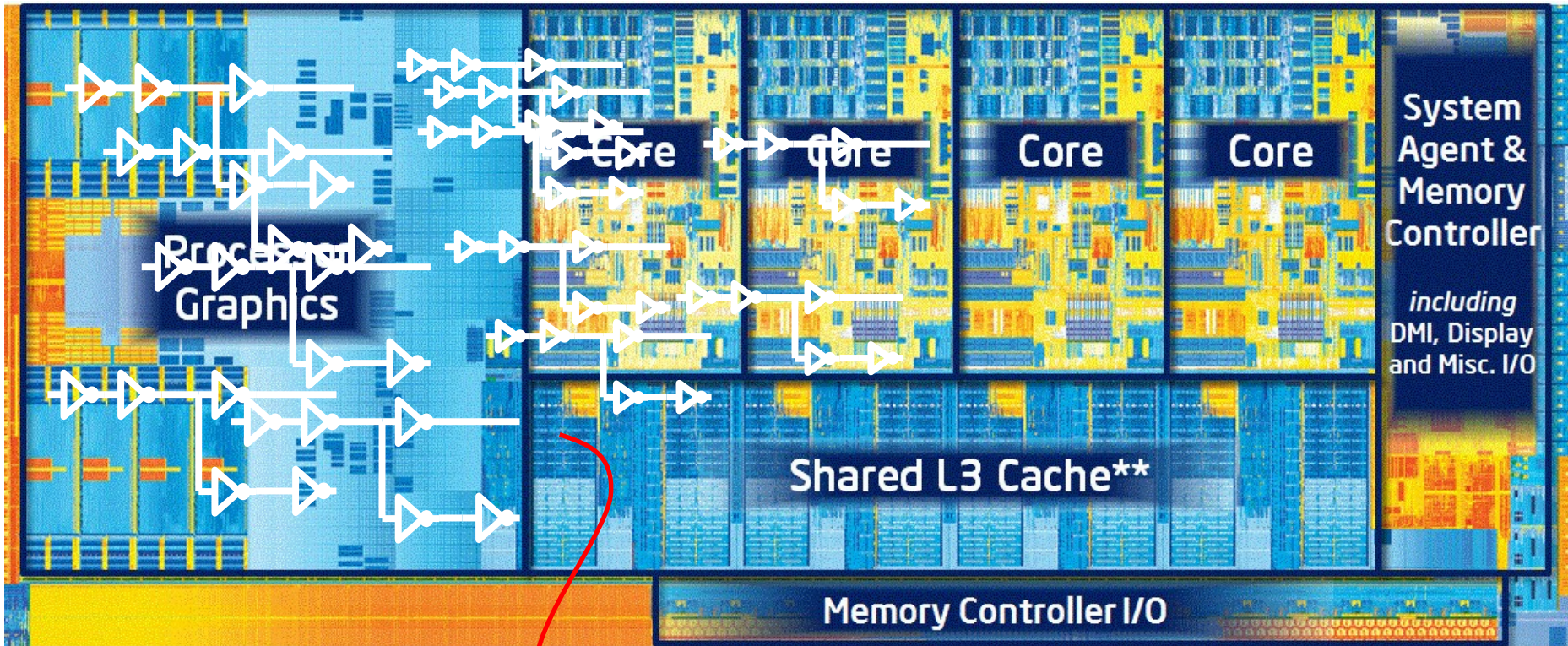
Uppladning av kondensatorer

Switchen S1 har varit sluten under en lång tid. $R_1=R_2$.
Hur stor är spänningen över C1 precis då S1 öppnas?

- A) $V_{C1} = 1V$
- B) $V_{C1} = 0V$
- C) $V_{C1} = \frac{1}{2}V$
- D) ???

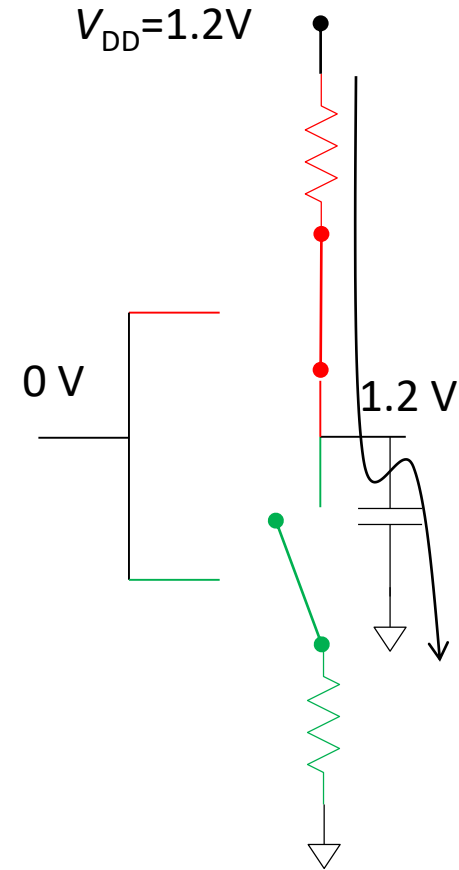
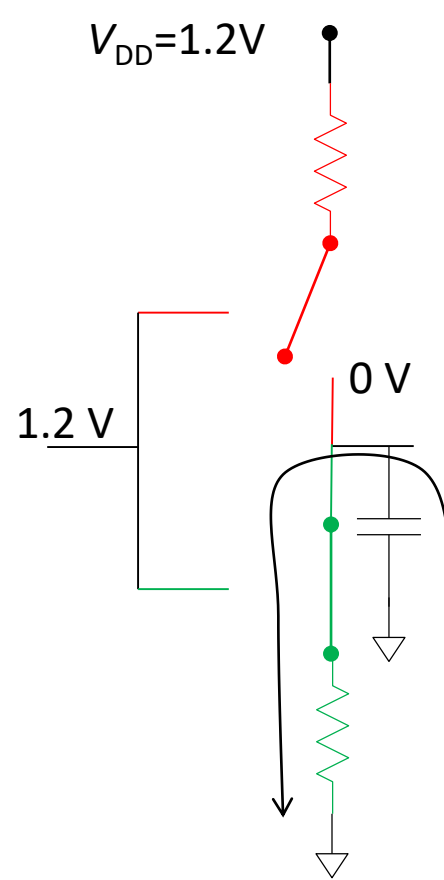
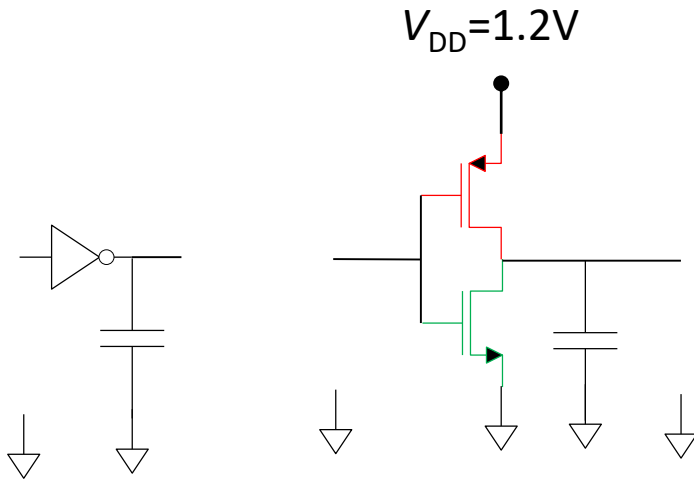
Digital Elektronik – Hur snabb är en dator?

× 500 000 000

All digital logik – 'grindar'

Inverterare: Upp/Urladdning

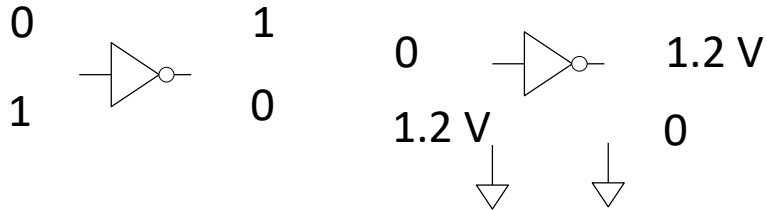
R – resistans då transistorn är påslagen

C – kapacitans från ledningar & andra logiska kretsar

$C \sim 0.5 - 2\text{fF}$

$R \sim 10\text{ k}\Omega$

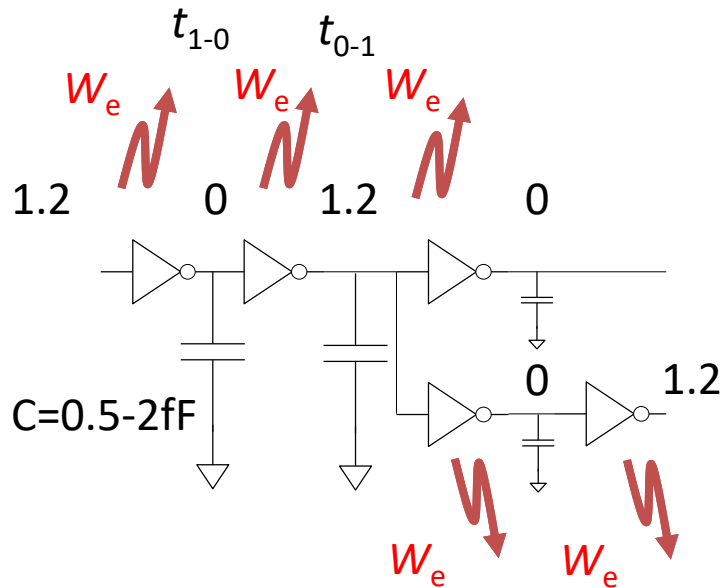
Inverterare - Effekt

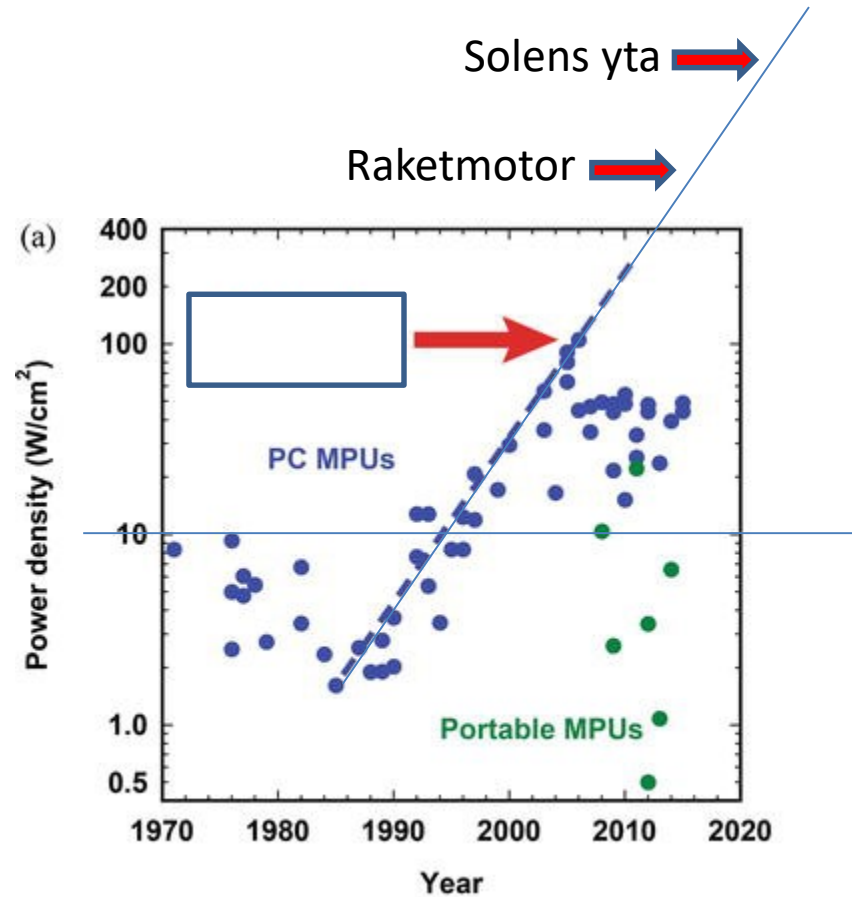
Core i7-4930K

0 $\leftrightarrow$ 0V

1 $\leftrightarrow$ 1.2V

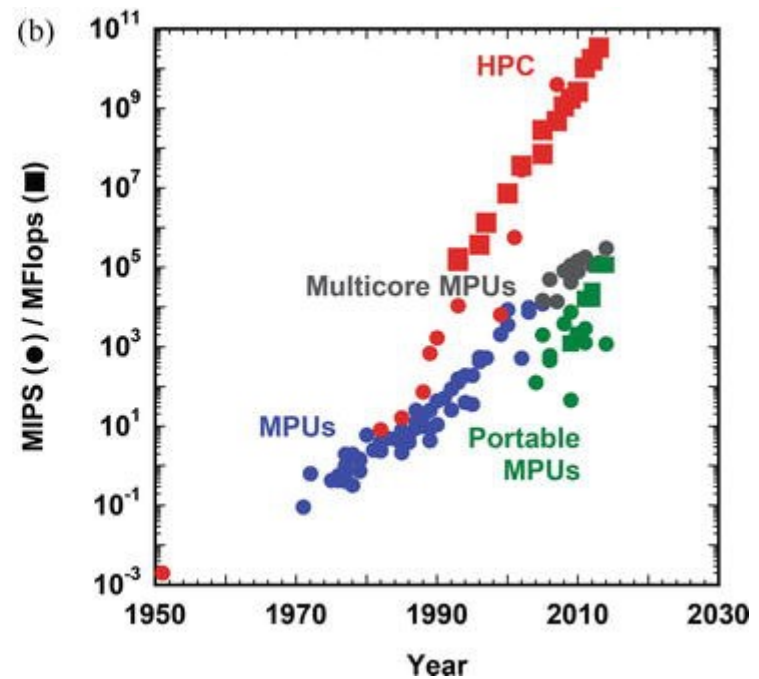
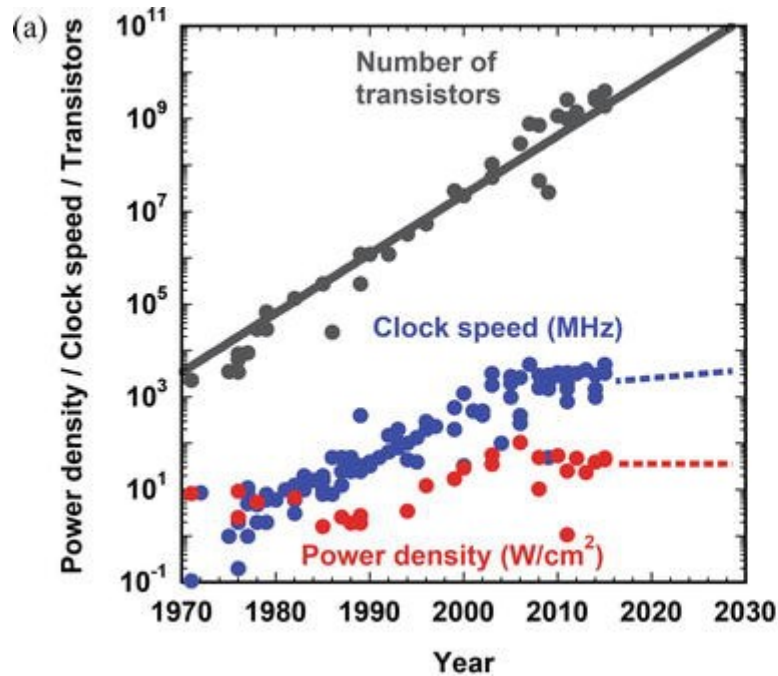
Effektförbrukningen sätter klockhastigheten (!!)

$\sim 100W/cm^2$: Möjligt att kyla effektivt
Hög klockfrekvens – stora krav på kylning!

... Men fler transistorer / Multicore / Bättre prestanda!

Klockfrekvenser kring 1-4 GHz sen 2005
1000x fler transistorer sen 2005 – ökad prestanda

- Multi-core
- GPU

Därför är Machine Learning möjligt idag!

Uppsamling Lab 4

Fredag 8-10 i labsalarna.

Sammanfattning – transienter RC

$$v_c(t) = v_0 \left(1 - e^{-\frac{t}{RC}}\right) \quad \text{Uppladdning av Kondensator}$$

$$v_c(t) = v(0) e^{-\frac{t}{RC}} \quad \text{Urladdning av kondensator}$$

$$i_c(t) = C \frac{dv(t)}{dt} \quad \tau = RC \quad \text{Tidskonstant}$$

Kondensator vid DC - avbrott

Metod: KVL +
differentialekvation för
spänningen!

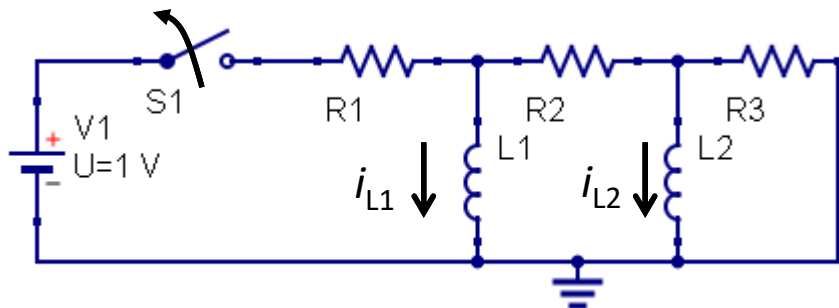
$$i_c = C \frac{dv_c(t)}{dt}$$

Lös med integrerande
faktor. $e^{\frac{t}{\tau}}$

$$v_c'(t) + \frac{v_c(t)}{\tau} = \frac{v_o(t)}{\tau}$$

$$\left(v_c(t) e^{\frac{t}{\tau}}\right)' = \frac{v_o(t)}{\tau} e^{\frac{t}{\tau}}$$

Uppladning av spolar

Switchen S_1 har varit sluten under en lång tid.

Vilka är strömmarna genom L_1 och L_2 , precis då switchen öppnas?

A) $i_{L1} = \frac{1}{R_1} A, i_{L2} = \frac{1}{R_2} A$

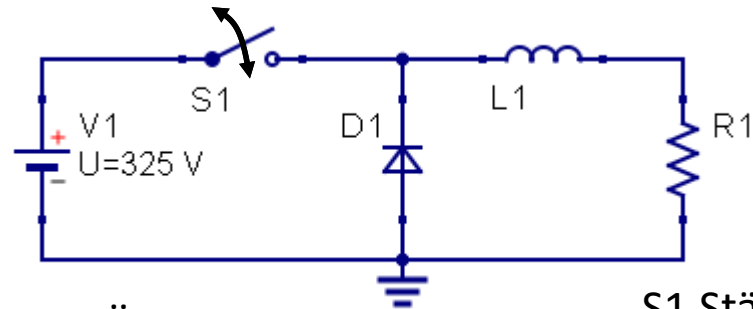
B) $i_{L1} = \frac{1}{L_1} A, i_{L2} = \frac{1}{L_2} A$

C) $i_{L1} = \frac{1}{R_1} A, i_{L2} = 0 A$

D) ???

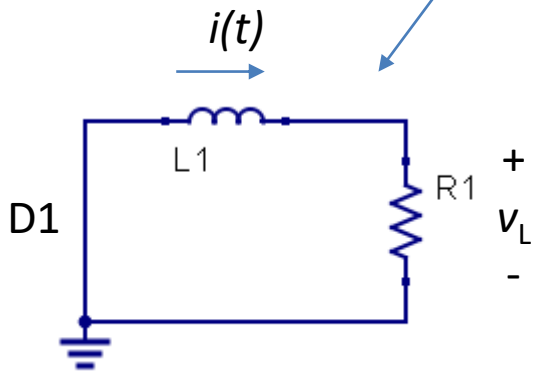

DC-DC konvertering

t_{off} S1 Öppen

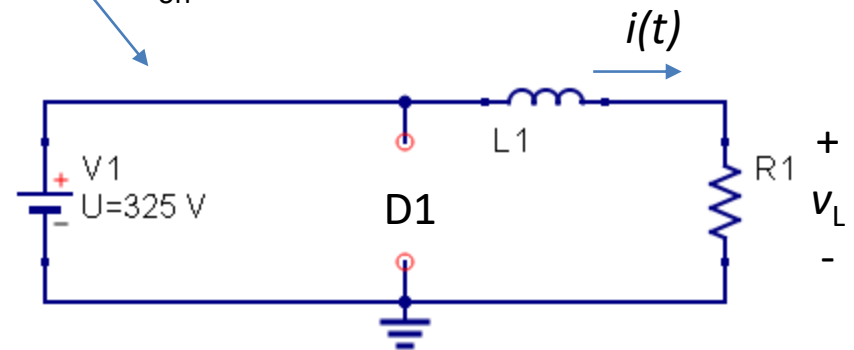
t_{on} S1 Stängd

$$i(t) = i(0)e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$v_L(t) = Ri(0)e^{-\frac{t}{\tau}}$$

Spänning över lasten minskar mot 0V

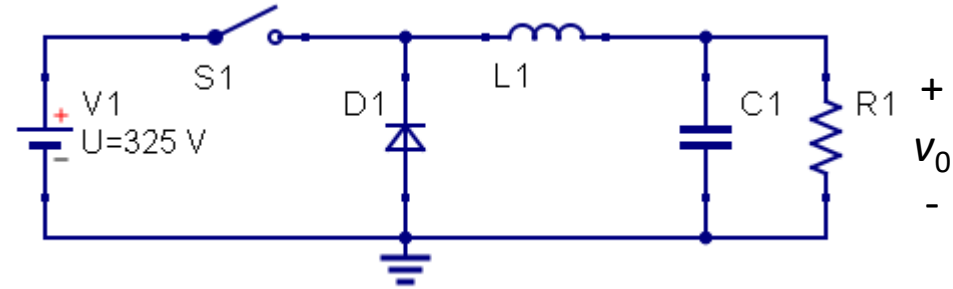
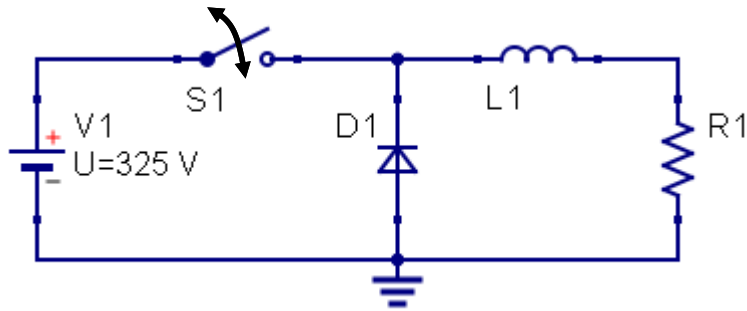

$$i(t) = \frac{325}{R} (1 - e^{-\frac{t}{\tau}}) + i(0)e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$v_L(t) = 325 (1 - e^{-\frac{t}{\tau}}) + v_L(0)e^{-\frac{t}{\tau}}$$

Spänning över lasten ökar mot 325V

DC-DC: Buck-Converter / Step Down Converter

Genom att ändra hur länge switchen är på/av kan vi välja v_0

$v_0 \approx v_i D$, där D är duty cycle = förhållande mellan t_{on} och t_{off} under en period.

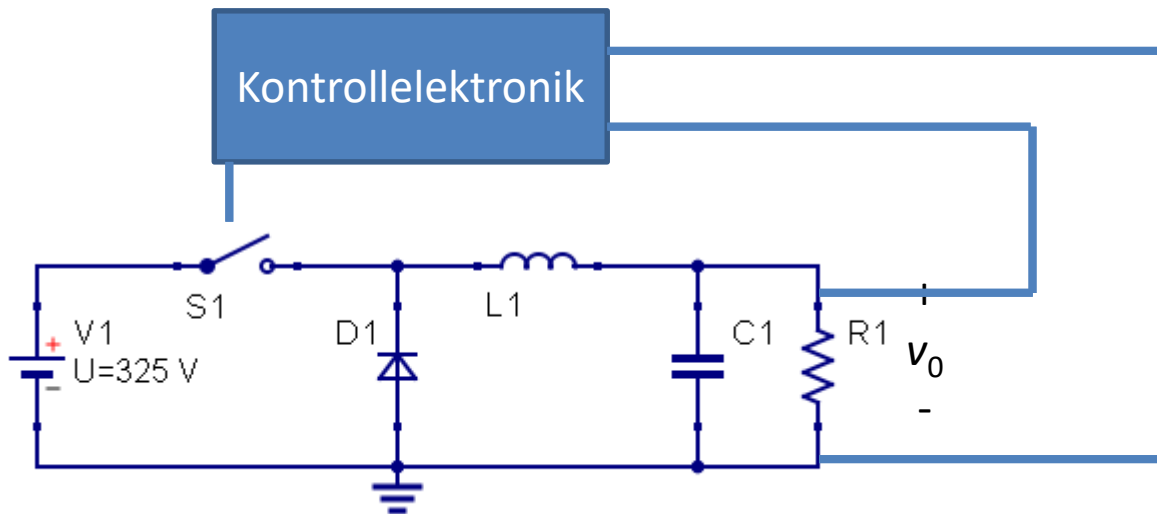
Kort t_{on}/t_{off} ger liten 'ripple'

Kondensator hjälper att minimera ripple

“Switchat nätaggregat”

DC-DC: Buck-Converter / Step Down Converter

- Mät utspänningen
- Digital elektronik som ändrar duty-cycle
- Strömbrytare – vanlig MOSFET!

‘Enkelt’ att bygga laddare som fungerar vid olika spänningar!
(230V, 110V...)

Sammanfattning – transienter RC & RL

$$v_c(t) = v_0 \left(1 - e^{-\frac{t}{RC}}\right) \quad \text{Uppladdning av Kondensator}$$

$$v_c(t) = v(0) e^{-\frac{t}{RC}} \quad \text{Urladdning av kondensator}$$

$$i_c(t) = C \frac{dv(t)}{dt} \quad \tau = RC \quad \text{Tidskonstant}$$

Kondensator vid DC - avbrott

Metod: KVL +
differentialekvation för
spänningen!

$$i_c = C \frac{dv_c(t)}{dt}$$

Lös med integrerande
faktor.

$$i_L(t) = \frac{v_0}{R} \left(1 - e^{-\frac{tR}{L}}\right) \quad \text{Uppladdning av spole}$$

$$i_L(t) = i(0) e^{-\frac{tR}{L}} \quad \text{Urladdning av spole}$$

$$v_L(t) = L \frac{di_L(t)}{dt} \quad \tau = \frac{L}{R} \quad \text{Tidskonstant}$$

Spole vid DC - kortslutning

Metod: KVL +
differentialekvation för
strömmen!

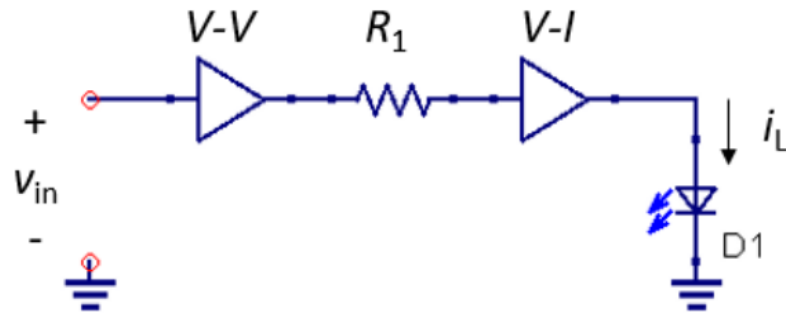
$$V_L = L \frac{di(t)}{dt}$$

Lös med integrerande
faktor.

Tentafrågor 2018

1

V-I förstärkaren har inresistansen R_{i2} och utresistansen $R_0 = \infty$ och förstärkningen G_m .

- Bestäm i_L om V-V förstärkaren har en förstärkning A_v , inresistans R_{i1} och utresistans R_{o1} (a).
- Bestäm i_L om båda förstärkarna är ideala. (b).

Tentafrågor 2018

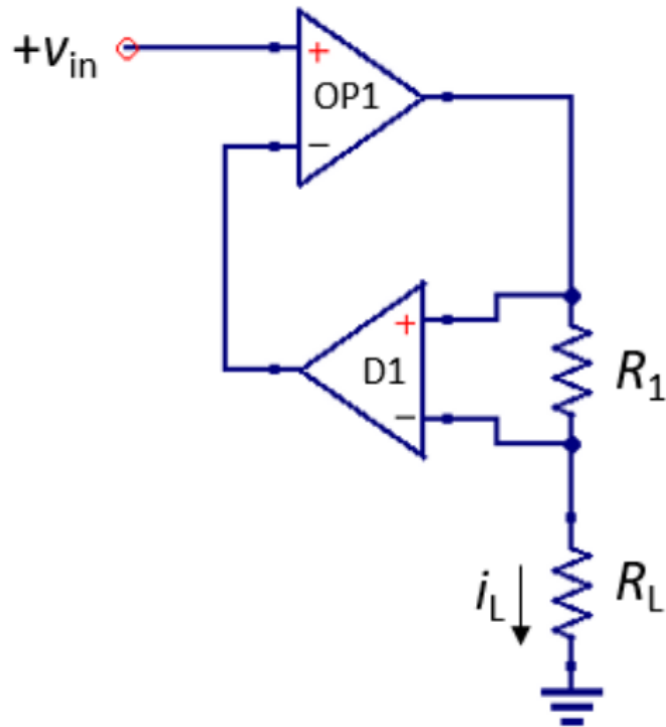

2

Konstruera OP-baserad förstärkare som ska förstärka en signal från en spänningskälla med en okänd källresistans R_i till en lastresistans R_L . En inspänning på 0.1 V ska ge utspänning på 4V. Kretsschemat ska även inkludera matningsspänning till OP:en.

Tentafrågor 2018

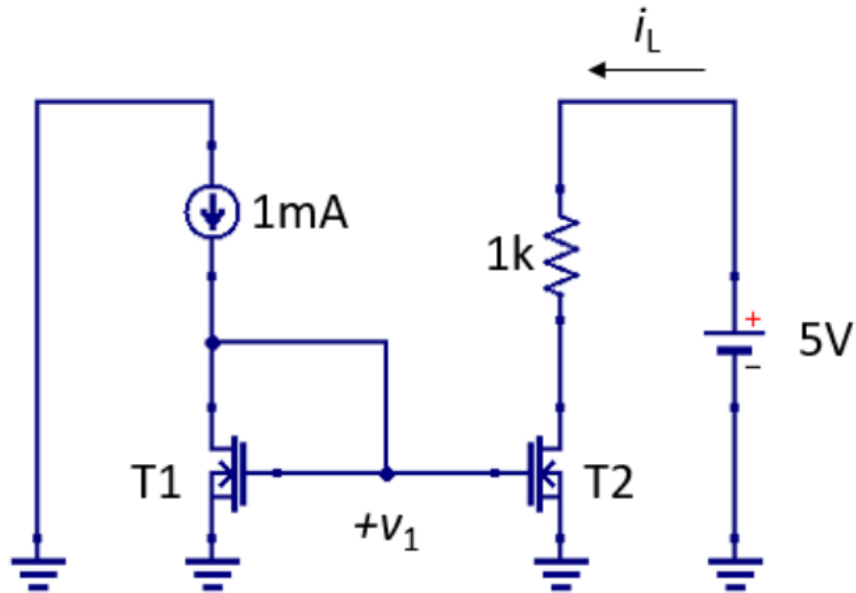
3

OP1 är en operationsförstärkare, medans D1 är en ideal differensförstärkare med förstärkningen $A_d=2$.

Tentafrågor 2018

4

T1 har $K_{\text{sat}}=1 \text{ mA/V}$ och T2 har $K_{\text{sat}}=2 \text{ mA/V}$. Båda T1 och T2 har och $v_T=2\text{V}$. Du kan anta att båda är i mättnadsområdet.

- Bestäm potentialen $+v_1$.
- Bestäm strömmen i_L .
- Kontrollera att T2 är i mättnadsområdet.

Elektroniska Frågor / Tenta / Nästa Läsperiod

- **Elektroniska Frågor** är alla öppna nu sista veckan!
  - (Ingen respit efter tentan!)
- **Tenta:** 16/1. Victoriahallen 3A-C.
- **Projekt:** Ta kontakt med er projekthandledare och boka in ett möte!
- **Föreläsning 28/1 om AD/DA-omvandlare**
  - Laboration om AD/DA-omvandlare